

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Beda delavskega časopisja.

(Nemške strokovne organizacije hočejo pomagati.)

Dne 10. septembra je v strokovnem domu v Berlinu zborovala konferenca kartela okrožnih voditeljev za provinco Brandenburg ter krajevnih nameščencev poedinih organizacij.

Na dnevnem redu je bilo strankino časopisje. Potem ko je nehal poročati s. W. Krüger, so sklenili sledeče:

»Dne 10. septembra v Berlinu zborujoča konferenca okrožnih voditeljev in nameščencev strokovnih organizacij v provinci Brandenburg in Grenzmark zasleduje z obžalovanjem katastrofalni razvoj časopisja. Revolucija cen v zadnjih tednih resno ogrožava obstoj delavskega časopisja, če ne pride v najkrajšem času pomoč. Če se naj ne uniči naše duševno in politično življenje, morajo podpirati naše časopisje vlada, organizirano delavstvo, nameščenci in uradniki.

Konferenca soglasno ugotavlja, da se ni mogoče gospodarsko bojevati brez delavskega časopisja. Nadalje je mnenja, da sta strokovno in politično gibanje v tesni zvezi, da eno brez drugega ne more rešiti njemu stavljenih vprašanj. Radi tega pozivlja konferenca vrhovne odbore strokovnih organizacij, naj ugodijo sledečim zahtevam:

1. Naj razpišejo izvanreden prispevek, ki ga mora plačati vsak član stro-

kovne organizacije za delavsko časopisje. Ta prispevek naj znaša najmanj dvajset mark za vsakega člana.

2. Naj pozivljajo pokrajinske uprave in pokrajinske odbore, da porabijo v večji meri kakor do sedaj inseratni del časopisja za svoje objave.

3. Pozovejo naj svoje člane, da se naroče na delavske liste.

Konferenca se obveže, uresničiti te sklepe v svojem lastnem delokrogu, če se vrhovni odbori ne bodo ozirali na te zahteve.

(S temi sklepi so nemški sodrugi ponovno dokazali, da so v organizacijskem delovanju že davno slekli otroške čevlčke. Treba je namreč pomisliti na ogromen vpliv dnevnikov n. pr. ob času velikih stavk. Strokovno glasilo ima samo gotov delokrog čitateljev, ki pripada seveda delavcem. Vse drugače pa je pri političnem dnevniku, ki ga bere tudi buržoazija. Ob tej priliki ne smemo pozabiti tudi na vpliv političnega dnevnika pri socialni zakonodaji, ki je velevažnega pomena za naše delavstvo. Tudi v tem vprašanju ne zaleže toliko strokovno glasilo, kolikor političen dnevnik, in sicer iz ravnoistega vzroka, ki smo ga navedli. Opomba ured.)

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168.

Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 12 Din, za inozemstvo 22 Din.

Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

je mnenje je, da špekulirajo z valuto vse banke, tudi beogradske. Bolj špekulirajo ljubljanske in zagrebške, to je res; pa prav zato želim, da jim stopi vlada na rep in da g. minister iz tega mesta pove imena bank in način, kako to delajo, da se tudi mi kaj naučimo. Naj pove g. minister, kaj je proti tem bankam ukrenil in kako jih je kaznoval. (Minister financ Kumanudi: Povedal sem!) Naj jih g. minister imenuje, ker jih je obtožil!

G. minister je povedal še nekaj vzrokov naše slabe valute: v enem letu je bila suša, mogoče, da bomo v tem letu imeli preveč dežja. Tudi v tem je vzrok, da naš proračun nima ravnotežja. O tem treba, da govorimo malo več. Sigurno je, da je ravnotežje v budžetu najvažnejši faktor za stabilizacijo valute. O tem vprašanju se je v tej debati mnogo govorilo, govoril je o njem tudi g. Velizar Jankovič, katerega mnenje je gotovo važno, kot mnenje bivšega ministra financ in pa ker je bil naš gospodarski »strokovnjak« na ženevski konferenci. (Smeh na levi.) Naj mi bo dovoljeno, da izrazim tudi jaz svoje mišljenje. Mislim, da bomo imeli dohodke, kakor jih je predvidel finančni odbor, ker je finančni odbor v tem pogledu, če tudi malo optimistično, pa vendar prilično točno kalkularal. Nečem, da razglabljam sedaj vprašanje, ali je primerno, da so dohodki tako ali pa tako razdeljeni, kr to vprašanje momentano ni v diskusiji. Glavno je, če jih bo toliko, kolikor je predvidenih. Ali, gospodje, proračunani izdatki bodo mnogo večji in to za nekoliko sto milijonov. Mi smo že sedaj, odkar je budžet pred nami, morali nekatere dohodke povečati, da smo dobili pokritje za nove izdatke. In sam g. minister je v svojem ekspezeju navedel svoto 200 milijonov dinarjev, ki jih potrebujemo za oživetvorenje in izvajanje novih zakonov o državnem svetu, upravnih sodiščih in glavni kontroli. Poleg tega bomo pa imeli, če se ustava izvrši, še oživetvorenje novih oblasti in to samo bo takoj v početku stalo zopet 200 milijonov dinarjev, pa tudi ta svota bo morda premajhna. Poleg tega bomo morali pomagati tudi samoupravnim financam, če hočemo, da bodo oblasti delale. Kajti zakon o samoupravah je zelo slab, ker ne daje samoupravnim financam nikakih sredstev. Zato jim bo morala pomagati država. Koliko bo teh stroškov, to se danes niti preceniti ne da. Nadalje so materialni izdatki v vseh ministrstvih mnogo pre nizko proračunani, ker so vsi vpostavljeni s cenami izpred enega in pol leta. Videli bode, da bodo vsa ministrstva, kolikor jih imamo, prišla z zahtevami po novih kreditih, ki bodo znašali sto in sto milijonov dinarjev. Složna sva si z g. Jankovičem o tem, da se je varčevanje vršilo pri uravnoveževanju budžeta samo na papirju in da se je štedilo samo pri izdatkih, ki so brezpogojno potrebni, ako

Gospodarska in finančna politika vlade.

(Govor nar. poslanca sodruga dr. M Koruna v Narodni skupščini pri načelni proračunski debati.)

(Dalje.)

Slična stvar se je godila s pogodbo o obmejnem prometu z Avstrijo. O tej stvari smo v skupščini govorili pred nekaj meseci in potem smo čuli, da se je taka pogodba sklenila. Slovenski državljani smo na tej pogodbi seveda zainteresirani. Nikjer pa še do danes ni publicirana. Zdi se mi, da je vladi v budžetski dvajstini dano pooblastilo za sklepanje te pogodbe, medtem, ko se na drugi strani trdi, da je pogodba že sklenjena. Kaj je torej na stvari? Ali je pogodba sklenjena ali ne, in če je, zakaj ni objavljena? To so vprašanja, ki mečejo karakteristično luč na delo vlade in ki dokazujejo, da je točno, kar sem rekel, namreč, da če napredujemo, napredujemo kljub vladinemu delovanju.

V zadnji dvajstini za mesec junij stoji še neka druga zelo čudna odločba. V čl. 15 stoji, da se daje vladi pooblastilo, da sme zabraniti ali omejiti za nekatere oblasti izvoz, uvoz ali prevoz gotovih vrst blaga, če to zahtevajo državni interesi. Takrat nisem bil v fin. dboru in ne vem, kaj je namen tega člena. Vem pa, da so za ta člen glasovale tiste stranke, ki se borijo proti avtonomiji in federaciji,

ker pravijo, da se boje, da bi posamezne pokrajine hotele voditi svojo posebno gospodarsko politiko in hotele biti v tej gospodarski politiki samostojne. Sedaj pa se daje vladi prav tako pooblaščenje, ki je škodljivo in nevarno. Tako pooblaščenje se ne bi smelo dajati, če hočemo enako gospodarsko politiko v celi državi.

Kot peti razlog navaja g. minister financ neurejen promet. Glede tega smo vsi istega mnenja in o njem nočem izgubljati besed.

Prav tako ne maram tratiti besed za šesti razlog, da je vzrok slabi valuti popolnoma svobodno razpolaganje tujih državljanov z njihovimi tiriatvami, ki jih imajo pri nas. Pri tej priliki bi se izplačalo govoriti o sekvstraciji in nacionalizaciji tujih podjetij v naši državi, ali radi pomanjkanja časa se tudi v to ne morem spuščati.

Dalnji vzrok je špekulacija z valutami in devizami. G. minister pravi, da nekatere banke v Ljubljani in Zagrebu špekulirajo z devizami in valutami. Prosim, da nam g. minister pove, katere so te banke, kako to delajo in kaj je g. minister proti takemu delovanju bank ukrenil. Mo-

nočemo prikrašati najpotrebnejše državno delo.

In naposled, gospodje, pride tudi še vprašanje podpor, ki bi jih morale občine dobiti od države, posebno občine v prečanskih krajih. Naše občine so za časa vojne nosile velika bremena. Vse te občine, posebno mariborska, ptujska, celjska in ljubljanska, so zadolžene in v zelo slabem denarnem stanju, ker jim je država za časa vojne nalagala najrazličnejša bremena. Mislimo, da je treba tudi to vprašanje rešiti. Navedena mesta ne morejo najti dovolj dohodkov za pokritje svojih izdatkov, ne morejo spraviti v red svojih financ in dolžnost države je, da jim pomaga.

Če hočemo živeti v gospodarskem zdravju, bomo potrebovali še novih dohodkov, čeprav je proračun »uravnotežen«, ker je pač, kakor sem rekel, uravnotežen samo na papirju. Velika težkoča je ležala v tem, da nismo imeli, ko smo sestavljali proračun, tudi **sklepnega računa** za preteklo leto. To dejstvo nam kaže, da naša državna uprava ne more vršiti niti tiste funkcije, ki bi jo morala vršiti v svojem vsakdanjem birokratskem delu. Ministri financ od 1. 1918. dalje v pogledu ureditve administracije niso izpolnjevali svoje dolžnosti.

Če se naše obveze pri Narodni banki ne večajo, kakor se je pohvalil g. minister financ, se to pač godi, kakor mislim, na škodo tega, ker se ne plačujejo obveze drugim faktorjem, katerim dolgujemo. Navadno varanje javnosti, naše in tuje, je, če ne jemljemo in iščemo denarja pri Narodni banki, pa na mesto tega napravljamo na drugih krajih dolgove. In tudi v tem pogledu smo slični onemu, ki ima priti jutri v konkurz.

Končno navaja g. minister kot poslednji razlog nepravilno razdelitev državnih bremen na vse državljane, ki naj bi se izpremenila z izenačenjem davčnega zakonodajstva. V tem pogledu so naše dosedanje vlade grešile. Ni bilo treba čakati 4—5 let, da dobimo izenačenje davčnega zakonodajstva. Vse to bi se bilo moglo v dveh letih popolnoma lepo izvršiti, samo če bi bili imeli vestnih ministrov financ, ki bi bili to delo pripravili in ki bi bili imeli voljo, da v resnici izenačijo davčno zakonodajo, s katero bi bolje poslužili našim financam, ki pa bi tudi politično vplivala popolnoma drugače, kakor na današnja anarhija, ki vlada na tem polju. (Dalje prih.)

Politične vesti.

+ V Požarevcu je pretekli dni »inspiciral« ruske čete general Wrangel, ki je svojim vojakom govoril o zmagi slovanstva. Vlada bo seveda še vedno trdila, da je general Wrangel »privatna oseba«.

+ Belgrajska vlada se je odločila kaznovati več bank, ki so se pregrešile pri poslovanju z devizami in valutami. Inspektor v finančnem ministrstvu se je že podal na kazensko ekspedicijo, če bo pa kaj zalegla njegova ekspedicija, močno dvomimo.

+ V Belgradu pričakujejo povratek ministrskega predsednika Pašića, nakar menijo pretresati vprašanje mira ozir. vojne.

+ V Bolgariji se bodo vršle 1. oktobra občinske volitve. Vlada ni dala Wranglovcem, ki se še nahajajo na bolgarskem ozemlju, volilne pravice. Zmagali bodo najbrž zemljoradniki in komunisti.

+ Iz Aten je prispelo v Belgrad več grških vladnih zaupnikov, ki hočejo pridobiti belgrajsko vlado za vojaško sodelovanje v prid Grške. Naše delavno ljudstvo je seveda za brezpogojen mir.

+ Turška konjenica je prodrla v Biglio, nedaleč od obrežja marmarskega morja. Angorska vlada je nepopustljiva in hoče priti na vsak način v Carigrad.

+ Avstralski ministrski predsednik je odklonil angleški predlog, naj bi odredil prevoz avstralskih čet v Dardanele, kjer se zbira angleško vojno brodovje in ob obali angleško vojaštvo. Anglija se hoče namreč posluževati v boju proti Turkom, kolonialnih čet.

+ Iz Moskve poročajo, da so neznanzi umorili ljudskega komisarja Deržinskega, bivšega predsednika »čezvičajke«. Deržinski je bil tisti, ki je dal več svojih znancev potom »čezvičajke« pomoriti. Zato sodijo, da je postal žrtev sorodnikov tistih ljudi, ki jih je dal pomoriti.

+ Sovjetska vlada je izjavila, da ne priznava angleške kontrole nad Dardanelami. O Dardanelah da imajo pravico razpravljati samo države ob Črnem morju.

+ Amsterdamska strokovna internacionala je izdala manifest, v katerem opozarja v zvezi z dogodki na vzhodu, na resolucijo, sprejeto na internacionalnem kongresu v Rimu. V omenjeni resoluciji so se obvezale vse organizacije, pričeti v slučaju nove svetovne vojne z generalno stavko vsega delavstva na svetu.

+ V Londonu razpravljajo že nekaj dni o premikanju angleških čet v Mali Aziji ter v Dardanelah.

+ Angleške čete se utrjujejo v Dardanelah.

Dnevne vesti.

Res je, ampak s pripombo. »Delavske novice« vedo povedati, da je s. Krušič, ko je postal poslanec, kupil frak. Stvar je v tej obliki netočna. »Del. novice« bi morale namreč dodati, da je sohr. Krušič kupil frak od g. obležanega dunajskega diplomata Štefanoviča, ker ga je posebno zanimalo zvedeti, kako globoke žepne je rabil g. Štefanovič, da je vanje spravil vsa tista zdravila, s katerimi je ozdravil 70.000 komunizma bolnih ljudi. Druge vrednosti frak itak nima. Je že preveč obrabljen. Na vsak način bi ga dična delavska zastopnika Bogve in Jesih ne mogla več nositi ob priliki kakke nove pojedine v Trbovljah na čast g. pokrajinskemu namestniku.

Abnormalne razmere. Novomeška deška osnovna šola je dobila letos osmi razred. A ta povišek ni okrajni šolski svet privoščil učitelju, ampak učiteljici, katero je rekviriral iz petrazredne dekleške šole v Novem mestu. To je pač edina osemrazredna deška ljudska šola v Sloveniji, kjer poučuje poleg sedem učiteljev tudi učiteljica. Radovedni smo, ali bo učiteljica dečke poučevala tudi v telovadbi. So pač čudne razmere na tej osemrazredni deški šoli.

Državna borza dela. Pri vseh podružnicah »Državne borze dela« v Ljubljani, Mariboru, Ptuj in Murski Soboti je iskalo v preteklem tednu od 10. do 16. septembra 1922 dela 255 moških in 103 ženskih delavnih moči. Delogajalci so pa iskali 160 moških in 115 ženskih delavnih moči. Posredovani se je izvršilo 224. Dela iščejo: ključavničarji, kovači, mizarji, krojači, šivilje, čevljarji, peki, mlinarji,

mesarji, natakarice, natakarji, tkalci, košararji, šoferji, majarji, viničarji, dninarji, dninarice, tov. delavci, delavke, pisarn. moči, vajenci, vajeke itd. V delo se sprejmejo: rudarji, kleparji, elektromontarji, mizarji, kosci, zidarji, tesarji, mlinarji, poslovodja za žago in skladišče, li-varji, pleskarji, služkinje, kuharice, vajenci, vajeke itd.

Cojzovo kočo na Kokrskem sedlu in kočo na Kamniškem sedlu so zatvorili v ponedeljek 25. septembra t. l. Koča na Kamniškem sedlu bo v slučaju lepega vremena za silo oskrbovana ob sobotah in nedeljah do preklica.

Posebna komisija je že prispela v Belgrad z zakladom, ki vsebuje 14. milj. 600.000 zlatih kron. Denar smo prejeli od Avstro-ogrske banke, ki je likvidirala.

Poprava starih, oziroma postavitev novih krušnih pečl. Intendantsko skladišče Savske divizijske oblasti v Zagrebu bo sklenilo dne 25. septembra t. l. ob 10. dopoldne pogodbo glede starih, oziroma postavitev novih krušnih pečl v Intendantskem skladišču Savske divizijske oblasti v Zagrebu. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled. — Prodaja jelovih desk. Uprava graščine Snežnik, pošta Stari trg pri Rakeku, bo prodalo dne 30. septembra t. l. ob 10. dopoldne 800 m² suhih jelovih desk potom ofertalne licitacije. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Po pojasnilih generalne direkcije posrednih poreza z dne 5. septembra 1922 št. 21.881 so prošnje, potrjena in rešitve, zadevajoče reguliranje draginskih doklad državnih nameščencev, takse proste, ako se tem prošnjam ugodi. Na potrditvi v zmislu čl. 24 zakona o teh draginskih dokladah (Ur. list št. 70, kos 27 — 1922) pa se mora označiti, da so izdane za reguliranje prejemkov in da so kot take takse proste. Ako se pa ugotovi, da prosilcu ne pripadajo zahtevane draginske doklade, se mora plačati taksa tako za prošnjo kakor tudi za negativno rešitev. (Glej razglas delegacije ministrstva financ št. B II 1189/1922, ki izide v najkrajšem času v Uradnem listu.)

V Pančevu so izpovedali jetniki, ki so bili obtoženi umora, da so jih detektivji v zaporu grozovito mučili. Tepli so jih dnevno s palicami. Neki jetnik je zgubil vsled stalnega trpinčenja 45 kg svoje teže.

Na Češkem bodo znižali poštno in brzojavne tarife za 50%.

Na Poljskem so se tekom zadnjega tedna znatno znižale cene raznega blaga, posebno živeža, obleke in usnja.

Nov ruski znanstveni list je pričel izhajati kot obširna revija in se imenuje »Sovremena kultura Rossije«. Revija, ki bo v obliki knjige, bo izhajala v štirih jezikih.

Stabilizacija živčnih cen v Moskvi. Po podatkih finančnega ljudskega komisarijata je cena živežu padla meseca julija za male odstotke, posebno je pri nekaterih poljskih pridelkih cena nižja. Podražili so se čevlji in milo. Moka se je še najbolj scenila in tudi petrolej, vžigalnice ter platno so nekaj cenejši.

Delovanje trgovinske mornarice po Baltiku. Posebno v zadnjih dveh mesecih se je kretanje trgovinskih parnikov po Baltiku zelo oživilo. Medtem ko je bilo v preteklem letu prevoženih v par mesecih samo 4000 pudov živeža, je letošnje leto trgovska mornarica prevozila milijon pudov. Obrat je presegel normalnost za 19 odstotkov.

Ljubljana.

Brezplačen tečaj o psihologiji prireditelji univerzitetni prof. dr. Veber za učiteljsko, profesorstvo, duhovščino, za slovenstvo in sploh vse, ki se zanimajo za dušeslovno znanost. Pričetek v nedeljo 1. oktobra t. l. ob desetih v pritičju ljubljanske realke.

Licejski trgovski tečaj. Vpisovanje se bo vršilo v petek 29. t. m. od 15.—17. v poslopju »Mladike«. Sprejemni izpiti v soboto 30. t. m. ob 8. zjutraj.

Gospodinjstva šola v Mladiki. Vpisovanje se bo vršilo v ponedeljek 2. oktobra od 10.—12. Redni pouk prične s 3. oktobrom.

Na državni babiški šoli v Ljubljani se začne dne 2. novembra 1922 učni tečaj za babice s slovenskim učnim jezikom. Tečaj bo trajal do dne 31. avgusta 1923, t. j. deset mesecev. V ta tečaj se sprejemajo ženske, ki še niso prekoračile 40. leta svoje starosti in ki so, ako so še neomžene, dovršile 24. leto ter so učnega jezika zmožne v besedi in pisavi. Pouk je brezplačen. Vse prosilke morajo vložiti bismeno prošnjo za sprejem v babiško šolo pri pristojnem okrajnem glavarstvu, oziroma mestnem magistratu, do dne 10. oktobra 1922. Prošnji naj priloži krstni in rojstni list, eventualno poročni list, ali, če so vdove, smrtni list svojega moža, dalje oblastveno potrjeno pravstveno izpričevalo, potem izpričevalo uradnega zdravnika pristojnega političnega obklastva, da so zdrave in telesno in duševno sposobne za uk, potem izpričevalo, da imajo cepljene koze ali da so jim bile koze iznova cepljene, izpričevalo o šolski izobrazbi in, če so ubožne, tudi zakoniti ubožni list. Prednost imajo za ta tečaj prosilke iz mariborske oblasti. Dne 2. novembra 1922 ob osmih se morajo prosilke osebno javiti v državni ženski bolnici v Ljubljani, Stara pot šte. 3, kjer najprej opravijo predpisani sprejemni izpit. Vse učence morajo ves čas bivat v internatu. Učenke, ki so ubožne in potrebne, se spreimejo v internat brezplačno, premožnejše pa morajo plačevati hrano v internatu. — Zdravstveni odsek za Slovenijo v Ljubljani.

Pobiranje divjega kostanja. Mestni magistrat je oddal divje kostanje na vseh javnih prostorih in drevoredih v zakup g. V. Rohrmannu, zatorej prepoveduje vsako pobiranje po osebali, ki se ne izkažejo s tozadevno opremljeno z magistratnim pečatom. Vse one, ki se jim pri tem delu zaloti brez izkaznic, se bo kaznovalo.

Pri Pokojninskem zavodu za nameščence v Ljubljani se vrše volitve delegatov za občni zbor začetkom novembra. Način volitev je razviden iz statuta, ki izide te dni v Uradnem listu. Sicer pa bo dobil volilec z glasovnico tudi potreben poduk.

Društvo stanovanjskih najemnikov za Slovenijo, opozarja, da se bo vršila prihodnja javna odborova seja v sredo dne 27. septembra t. l. ob 20. v veliki dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. informacije Sv. Petra cesta šte. 12 pri tično, desno.

Celje.

Pozor krojaški pomočniki! Nihče naj ne potuje v Celje, kjer se bje boj »zob za zob«. Krojaški pomočniki so predložili zahtevo 35% poviška. Sodrug čakajo zavedno do 1. oktobra, da dobe odgovor. Vedo pa že v naprej, da bo treba zapustiti gadjje gnezdo kapitalistične gospode. Opozarjamo čitatelje na račune, ki jih bomo priobčevali prihodnje dni. Vsak konsument, ki je prepričan, da račun presega mero, naj ga odda pri strokovnem tajništvu, Vodnikova ulica 3. Za diskrecijo jamčimo. Odbor krojaških pomočnikov v Celju.

Iz našega vifajeta. Gospod župan dr. Hrašovec načeljuje stanovanjski oblasti. Pika. To je po zakonu. Ker stanovanjsko vprašanje ni malenkostno, so si celjski stanovanjski najemniki ustanovili stanovanjsko organizacijo. V tej organizaciji so vsi pametni ljudje, kateri so potrebni pomoči. Na eni strani stanovanjska organizacija, na drugi strani oblast in na tretji posetniki. Tiste velike glave v državni službi pa v celji bode, ker so njihovi soko-

legi solidarni z delavcem. Zato lutkarijo. V stanovanjsko oblast so poslali g. polkovnika Navmoviča, to je tistega, ki je javne nameščence pretepal. Vojaška diktatura se lepo kaže sedaj. V bivšem okrožnem sodišču je stanovanjska oblast nakazala stanovanje neki Geršekovi. Ta si je stanovanje preuredila, osnažila, z eno besedo, slabo stanovanje je v lepo spremenila. V istem poslopiu pa je vojaška oblast nastanjena. Zopet so »višji« lutkarili. Neki major je videl lepo stanovanje, pa hop po njem! Kar je bilo v stanovanju, so zmetali v neko pisarno, pred stanovanje pa postavili stražo, češ, stran-ka obriši se! To je ena izmed mnogih svinjarij. Ljudje to vidijo, pa še niso pametni. No, gosp. župan!

Maribor.

Naivni »Tabor« konstatira namesto nas resnici na ljubo z ozirom na našo notico v št. 211., da g. pokrajinski namestnik na umetniški razstavi ni kupil 50. ampak samo 10 slik, da mu niso izbrali drugi najslabših, temveč si jih je sam najboljše, da se je pa o slikah modernejših smeri v resnici izrazil nekorektno. G. pokrajinski namestnik »Taboru« za njegove resnice ne bo hvaležen. Ali bi ne bilo bolje, če bi veljalo o njem, da ima z ozirom na mariborsko umetniško razstavo še za štirikrat toliko mecenastih zaslug, kot pa jih ima? Ali bi ne bilo bolje zamj, da bi mu drugi najslabše slike izbrali, ne pa on sam najboljših? Kako si sploh »Tabor« »najboljše« predstavlja? Če izključimo slike modernejših smeri, se nam vse zdi, da je »Taborovo« načelo kakor tisto staro: med lažnjivimi popi je papež najboljši, ker se zna najbolj lagati. Tista starejša slikarija, ki jo »Tabor« imenuje »najboljšo«, je namreč umetniško najbolj zanič, ker hoče posiloma veljati za umetnost, dočim ona slabša starejša vsaj molči in ne delajo rodoljubi zanj toliko reklame. Da, da, »Tabor« je hotel s hudobnim namenom oprati g. pokrajinskega namestnika, pa stoji sam črnc pred nami!

Tretjo smrtno obsodbo je že izreklo porotno sodišče, tokrat na brezposelnega slikarja Alojzija Polaka, ki je obtožen, da je umoril v Podvincih pri Ptujju trgovca s poljskimi pridelki Riharda Rosenfelda.

Iz stranke.

Ljubljana. Odborova seja krajevne politične organizacije v Ljubljani se bo vršila v ponedeljek dne 25. t. m. ob 19. uri 30 min. v Šelenburgovi ulici 6/I. Dnevni red važen. Udeležba dolžnost. Predsednik.

Občni zbor krajevne politične organizacije SSJ v Ljubljani se bo vršil v četrtek 28. t. m. ob 7. zvečer v posvetovalnici mestnega magistrata. Dnevni red: 1. Poročilo funkcionarjev. 2. Volitev novega odbora. 3. Naš položaj. 4. Raznoterosti. Vstop dovoljen samo z izkaznico. Sodrug, udeležite se občnega zbora polnoštevilno. — Odbor.

Iz strok. gibanja.

Izredna seja podružnice kovinarjev v Ljubljani se bo vršila v torek dne 26. septembra takoj po delu v društvenih prostorih Šelenburgova ulica 6/II.

Trbovlje. Podružnica Unije slov. rudarjev v Trbovljah vabi vse svoje člane na redni občni zbor, kateri se bo vršil v četrtek, dne 28. septembra t. l. ob 4. popoldne v dvorani Del. doma s sledečim dnevnim redom: 1. a) Poročilo predsednika, b) blagajnika, c) revizorjev. 2. Poročilo o sklepih XXVI. mednarodnega ru-

darskega kongresa. 3. Volitev novega odbora. 4. Razni predlogi in nasveti. Vse člane opozarjamo, da se občnega zbora polnoštevilno udeležijo! Nečlani nimajo vstopa. — Odbor.

S samim zabavljanjem se ne ustanovi nobena organizacija. Brez organizacije se ne opravi nobena velika reč. Pozitivno delo je važnejše od zabavljanja. To naj razmišljajo tisti, ki mislijo, da je z zabavljanjem vse opravljeno.

Socialist mora biti vedno pogumen. Ampak še bolj potrebno je, da je socialist pameten.

Utrinek.

Če hočete, da se bodo čimprej uresničile zahteve socializma, pomagajte ustvarjati socialiste! Pridobivajte delavce za socialistično stranko, in kadar bo masa znala socialistično misliti, se ne bojte, da ne bi znala tudi socialistično ravnati. Dokler nima socializma v glavi, pa tudi njena dejanja ne morejo biti socialistična.

Kaj delamo na meji.

(Dopis iz Mežiške doline.)

Prav slabo nam postaja pri srcu, ko tolikrat slišimo besede o utrditvi naših meja, to pa zato, ker si vsak predstavlja to delo po lastnem okusu in drugem smislu. V glavnem pa se zgodi vedno le to, kar si izmisli ta ali ona ljubljanska srajca pod cilindrom, to se pravi, ničesar se ne zgodi, kar bi se moralo, a vse, kar bi se ne smelo. Brez dvoma je delavstvo prvi faktor v naši dolini. Moralna in gospodarska povzdiga istega bi morala biti prvi cilj, ako se resno misli, storiti kaj za mejo. Pa danes domnevajo nekateri, da bi bilo najboljše postaviti na meji kar najvišje planke, drugi zopet želijo odprto granico, tretji so mnenja, da bo čuval mejo Michel, Bull in »Korotan«, četrti zrejo z zaupanjem, čeprav strti na par Sokolov, peti pa utrjujejo mejo v sanaciji lastnih financ poštenim in nepoštenim, potem, zopet pa naj bodi »iztrgano« uradništvo na pravem mestu. A kakor hitro pride do težav, nosi delavstvo vso krivdo, češ, ono zadržuje utrditev! To se ponavlja že nekaj časa sem, a nikjer ni faktorjev, ki bi se resno oprijeli idealnega dela v korist obmejnemu prebivalstvu, ker oni, ki imajo priliko in moč, je ne znajo uporabljati, ali je pa nočejo, tisti pa, ki jim je blagor prebivalstva na srcu, pa nimajo besede.

Vso obmejno delo je obstajalo v ustanovitvi trgovskih družb, bank, v danih ukazih, v aretacijah, v slavnostnih mašah, govoritih, igrah itd. Jasno je, da je poleg teh malenkosti, ki ne pridejo pri širokih slojih prebivalstva niti v poštev, še mnogo drugih činov, ki so naravnost škodovali v gospodarskem oziru in igrali veliko vlogo pri širjenju nezaupanja napram vladnim organom. Da, ravno ti so zbudili nezadovoljnost s svojim, v marsičem nepravilni mpostopanjem. Ljudje se čutijo zapostavljene v stvarih, ki so po svoji naravi sicer malenkostne, v kompleksu pa igrajo vendar vlogo. Marsikateri up do pravičnosti vladnih odredb je šel po vodi, n. pr. pri agrarni reformi.

Ako pomislimo, da se vleče veleposesniška lastnina po celi meji Mežiške doline, potem bi sigurno vsak normalen človek, ki vidi bedo tega obmejnega prebivalstva, ki čuti z njim, ki ima smisel za državno misel, izjavil: Nemogoče je iti

preko tega prebivalstva, agrarna reforma mora to upoštevati! A kaj se je zgodilo? Guštnjskemu grofu Thurnu so dodali še nekake servitutne pravice delavstva, ko so reševali njegovo razsežno veleposestvo pred lačnimi in nagimi slovenskimi kočarji! Tako delo naj utrjuje državno mejo? Pa še več!

Danes smo tu ob meji prepričani, da so nekateri uradi v Ljubljani naravnost kupčijske družbe. Ne bom ponavljal prodajo Mežiških rudnikov, naj navedem zelo značilno kupčijo. — Po preobratu je postal dvorni svetnik Pirnat predstojnik osrednjega urada montanističnih obratov. Na razne kraje, tudi v Prevalje, je poslal državne uradnike. Leški premogovnik je dobil »jamskega strokovnjaka« Brusa, ki po preteku dveh let niti ni videl ni jame od znotraj, pač pa je udomačen v vseh farovžih! Nima srca za naše delavce, stanovanja so naravnost grozna, popravljalo se ni ničesar, celo naprave obrata samega ni dovolil popravljati! Če omenimo, da mu je celo telefon iz obratnih pisarn bil predrag ter ga mora sedaj nadomeščati pisarniški sluga, vemo potem kako racionalno je gospodaril. Seveda, nemškemu grofu Henklu je prihranil 2 milijona kron, t. j. kruh, ki ga je slovenskim delavskim otrokom od ust odtrgal. Pa ostal je, ker ga potrebujejo. Pirnat je ravnatelj trgovske družbe »Sinta« v Ljubljani in obenem sekvester, med drugim tudi premogovnika v Lešah. Da bi bil on v zvezi s cukrom in moko našega delavstva, bi nobenemu ne padlo v glavo — pa ga ima! Kot sekvester je ukazal svojemu nadzorniku Brusu, da mora delavsko skladišče naročevati vse potrebščine pri »Sinti«, torej pri gospodu ravnatelju Pirnatu!

Mimogrede rečeno je delavsko skladišče zadnja pomoč sestradanih vdov in vpokojenih rudarjev, ki dobivajo toliko pokojnine, da morajo trikrat v mesecu iti na stranišče. Nič ljubšega ni bilo Brusu

kot ta ukaz in koj so pričeli naročevati blago pri »Sinti«, vse druge stare trgovske vezi pa so opustili, samo da ustrežejo trgovcu — sekvestru. A »Sinta« je solidna družba! Poslala je račun kar vnaprej ter zahtevala plačilo 150.000 K!! Podpisan je bil na tem računu gospodine Pirnat. Brus kajpak ve uradno pot, in je vprašal sekvestra Pirnata, če sme izplačati ravnatelju Pirnatu malenkostnih 150.000 K. Ta vestni uradnik ni videl v tem nobenega pregreška ter je milostno dovolil sebi ta denar. Ali je »Sinta« šele sedaj šla po Ljubljani nakupovati blago, nam ni znano, a na potu je že vse. Površen pregled računov kaže stalno dviganje cen. »Sinta« se naj kar prekrsti v »vinto«, kajti že sedaj je moka in sladkor dražji kot pri vseh drugih trgovcih! Plačilo za tako delo ne more izostati in tako bo gospod nadzornik Brus imenovan — za agrarnega inšpektorja veleposestva grofa Henklna, ker Angleži ne potrebujejo takih »jamskih strokovnjakov«. Da ostane inšpektor do časa, ko bo slavna agrarna reforma rešila reformo tako kot v Guštanju, je samo obsebi umljivo, in ne bo igralo nobene vloge to, da Brus ne ve, se li krava molze pri gobcu ali pri repu. Obmejna občina Prevalje pa ne bo imela nobene besede, četudi cepeta po berglah, ker ima vzdržati obilico revežev, ki jih je Henklnova zemlja izžela v mladosti ter podarila občini kot prispevek za povzdig občinskega gospodarstva.

Kaj bo šele z opustom premogovnika na Lešah, to seveda ne briga ne Brusa ne agrarno reformo. Vse napake teh ljudi bo bridko občutila občina, ki bo za najmanj 200 let berač. Že danes ni razmeroma bolj beraške občine v Sloveniji, kot je občina Prevalje.

Ker se dogajajo take stvari, ne kaznovano, ker pošiljajo na najbolj odgovorna mesta popolnoma nezmožne uradnike, ker »utrjujejo« mejo v najbolj ogroženi

dolini s takim delom, potem pač moramo mirno reči, da so besede naših vladnih organov o utrdbi meje gola fraza! Če tudi vemo, da pri tem današnjem stanju obmejnega dela gotovih državnih funkcionarjev ne dosežemo tega, kar smatramo za edino pravilno, vendar bomo kot vestni kronisti zasledovali vse ukrepe, ko pa pride čas obračunov, bomo seveda obračunali.

Odgovorni urednik: Anton Podbevšek.
Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SS.).
Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

GOSPODINJE!

Ali zahtevate pri trgovcu
testenine

Pekate?!

So najboljši in najodličnejši izdelek te vrste; zato jih zahtevajte povsod.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANCISKANSKA ULICA STEV. 6

REGISTROVANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVEZO.

TISKOVINE ZA SOLE, ŽUPANSTVA IN URADE. NAJMODERNEJSE PLAKATE IN VABILA
.. ZA SHODE IN VESELICE ..

LETNE ZAKLUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA
TISKANJE CASOPISOV, KNJIG,
.. BROŠUR ITD. ..

STEREOTIPIJA. LITOGRAFIJA.

Delavke

za vezenje in spretne šivilje sprejme v trajno delo tovarna Štora, Zgornja Šiška-Zapuže.

SVILA

modni nakit, vse potrebščine za šivilje in krojače

najceneje pri:

A. ŠINKOVIC nasl.

K. SOSS,

Ljubljana, Mestni trg 19.

Lepo domače platno

izredno močno za perilo ali rjuhe, lastni ročni izdelek ima v zalogi tkalnica »KROSNA« v Ljubljani, Zrinjskega cesta 6. Na zahtevo pošilja vzorce!

VAJENCI

ključavničarski, strgarski in livarski se sprejmejo. Uredili smo posebno vajeniško delavnico in vajeniško šolo, v katerih uživajo sposobni vajenci praktičen in teoretičen poduk. Marljivi vajenci dobivajo primerne nagrade. Strojne tovarne in livarne d. d. v Ljubljani.

Razpis službe občinskega tajnika.

Občina Dol pri Hrastniku razpisuje s tem službo občinskega tajnika za takojšen nastop. Stanovanje, kurjava in razsvetljava prosta. Glede plače naj se prošniki sami izjavijo v tozadevni prošnji.

Županstvo Dol pri Hrastniku,

dne 22. septembra 1922.

Jakob Draksler, župan.

Raznašalca

za Vič sprejme takoj uprava »Naprej-a«.

NAKUPOVALNA ZADRUGA

R. Z. Z. O. Z.

V LJUBLJANI, Dunajska cesta 33 („BALKAN“)

Uvoz

Deželni pridelki, žito, mlevski izdelki vseh vrst. — Kolonijalno specerijsko blago, spirituose, mast, slanina, mesni izdelki.

Zavoz

Telefon 366. Brzjavni naslov: Nakupovalna Ljubljana.
Čekovni račun št. 10.473.

Največja zaloga
klavirjev in pianin v Ljubljani.

TVRDKA J. DOLENC,
Ljubljana, Hilšerjeva ulica št. 5

RUPERT JEGLITSCH

FRANZ FRANGESCHA NASLEDNIK

trgovina železnine in zaloga ribarskega orodja

Gospeska ulica 11.

MARIBOR

Gospeska ulica 11.